

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXII. Št. 39.
Kranj, 24. septembra 1938

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40,- din, polletno 20,- din,
četrtletno 10,- din.

Obračun katoliške prosvete

(Iz poročila na dekanijskem obnem zboru.)

V slabem poldrugem letu smo v kranjski dekaniji izvršili prosvetno delo tako, kot za sluzijo naša načela. Seveda bi mogli napraviti še več, ker delu ni mogoče nikdar postaviti skrajno mejo. A s pokazanim uspehom smo in moramo biti prav zadovoljni. Pa še več! S pomočjo dekanijskega odbora se bo zdaj bolj in bolj delalo po enotnih načrtih, v vseh prosvetnih društvi bo dihala ena misel, med vsemi bo povezanost, povsod načrt, ki bo društva družil v veliko, a eno družino.

Kdo bi preštel vse one ure, ko so se v 21 društvi redno v tednu zbirali člani ali članice, mladenke ali dečki, da vežbajo svoje mišice in se vzgajajo v disciplino. Kdo bi preštel vse večere, ko so naši člani srkali izobrazbo na rednih tedenskih predavanjih ali pri prosvetnih večerih. Koliko požrtvovalnosti so pokazali igralci v našem podeželju, da pokažejo obiskovalcem naših domov lepoto slovenske besede in da jim boljše okus ter da jim nudijo tudi poštene zabave. Ta idealizem ni mogoče preceniti, ta idealizem gorenjske mladine do vsega prosvetnega dela in do obiska v knjižnicah nam daje poguma za bodočnost.

Sestavili smo listo iger, ki so primerne za naše odre. Kranjsko Prosvetno društvo pa je še posebej uredilo svojo bogato dramsko knjižnico, katere imenik je na razpolago vsem društvom v dekaniji. Čemu bi ne segli po dobri literaturi, če vam je na razpolago?!

Pevskih koncertov je bilo več, a predviden je bil na obnem zboru samo — eden. Sploh je treba reči, da so bili naši pevci posnemanja vredni delavci pod vodstvom g. C. Mohorja. Sodelovali so skoro pri vsaki večji prireditvi od lanskega tabora do zadnjega koncerta ob svečanosti 700-letnice cerkve v Velešovem, kjer je donela pesem iz 200 grl.

Sporazumno in z voljo do dela v vseh oddelkih in društvih v dekaniji smo omogočili prosvetni dan 11. julija 1937. v Kranju, ki spada med tiste slovenske manifestacije, ki jih redko doživimo v tolikem navdušenju, s takim uspehom in s tolikim številom udeležencev. Kranjski prosvetni dan spada gotovo med najuspešnejše tabore v slovenski domovini: Izredno dolg in v pestri obleki bogati sprevod, tabor, mimohod, prosvetna dekanijska razstava in popoldanski telovadni in pevski nastop na kranjskem velikem telovadišču „Na planini“, ki je bilo ob tej priliki blagoslovljeno in v svojem namenu izročeno. Za vsako omenjeno točko je bilo potrebno silno delo in včasih težko. Saj ste brskali po svojih kronikah in pri starejših članih — ustanoviteljih —, da ste mogli poslati poročila o svojih društvih za bruro „Naša prosveta“ v kranjski dekaniji. In ves ta trud je bil kronan z uspehom, ki ga največji turist ni sanjal. Vse slove, katoliško kulturno udejstvovanje — doslej zapostavljeno in preganjano — je bilo tedaj potrjeno in priznano s tem, da se je tega tabora udeležil naš drugi sosed Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle s svojo vzvišeno gospo Nj. kr. visočanstvom kneginjo Olgo. S tem smo doživeli sijaj, kot je drugim le — san! Manjkala nista slovenska ministra gg. dr. Korošec in dr. Krek z g. banom dr. Natlačenom, prišel je minister dvor. g. Antič, belgrajski upravnik mesta g. Ačimovič poleg drugih. Tisti tisoči okrašenih deklet in fantov, žena in slovenskih mož se nam še danes zde — pravljica, tako disciplinno zmoroje le naši ljudje, zmoroje le zavedni Slovenci katoliškega prepričanja.

Lani po tem triumfu in letos so bili poleg tega v naši dekaniji manjši lokalni tabori (v Trzinu, Smartnem, Križah, Trbojah in na Primorskem), tudi samo telovadni nastopi ali tombole in srečolovi, kar vse izpričuje, da prosveta v kranjski dekaniji živi in dela. In ker se na vsako tako manifestacijo dobro pripravite, tudi dobro uspejo, kot se spodobi našim idejam.

In še nekod se kaže pomlad, ki cvete med nami. Ni namenjeno to delo paradi, ampak oči so uprte v bodočnost, kar posebno potrjuje našo voljo do dela in ljubezen do naših idealov. Naša prosveta živi v gradnji in predelavi društvenih domov. Skoro vsako naše tretje društvo želi iz pretesnih predvojnih zgradb dovolj veliko in prostorno hišo. V Besnici kot čebele pridno s srečolovi zbirajo sredstva za svoj dom. V Naklem ne zaostajajo. Giblejo se s takim že malo napredujočim namenom v Lomu in na Jezerskem ter v Olševku. Delo so že opravili v Kovorju, Trbojah in na Primorskem, tik pred mogočnim koncem so v Križah. V Kranju hočejo pod novo streho! Kdo ne bi bil vesel tega idealizma, te požrtvovalnosti in volje do življenja, vse pa v korist naših vasi in mest, v korist in zmago slovenskega in katoliškega prepričanja in v korist našega naraščanja in potomcev.

Glavno delo pa je bilo usmerjeno na ljub-

ljanski mladinski tabor kot apoteozo slovenskih katolikov v svobodnem razmahu. Vsak z našimi telovadci vred je bil pripravljen. Dekanijski prosvetni odbor pa je zbral vse važnejše iz zgodovine prosvetnih društev v dekaniji in to poslal na razstavo PZ v Ljubljani, kjer so na eni strani naši dekaniji odmerili svoj oddelek, na drugi strani pa dali posebej prostor Prosvetnemu društvu iz Trziča. Kdor ni videl te fine in okusne razporeditve po načrtih arhitekta g. Kregarja in v pomoči našega prijatelja g. prof. Planine, mu more biti res odkrito žal.

Na izvršeno delo smo ponosni! Naše oči pa ne ostajajo v preteklosti, uspehi nas ne smejo uslaviti. Z jesenjo je treba začrtati pot naprej in disciplinirano ter v medsebojnem sporazumevanju graditi lepo slovensko stavbo v narodni državi dalje do viška za vsa ga izmed nas.

Bog živi!

Zbor somišljenikov JRZ in narodno obrambna manifestacija na Jesenicah

V nedeljo dopoldne je bil v Krekovem domu sklican shod v proslavo 20 letnice obstoja Jugoslavije. Jeseničani doživijo toliko raznih združevanj, shodov in sestankov, da jih je prav težko zbrati v takem številu, kot so običajna v drugih krajih. Na nedeljski zbor pa se je odzvalo veliko število samih moških udeležencev in je bila velika dvorana Krekovega doma polno zasedena. Še bolj pa so jo napolnili, ko so zvedeli, da je napoved prihoda ministra dr. Kreka resnična. Prihod ministra dr. Kreka na Jesenice je iz tega zborovanja napravil pravo manifestacijo in ljudski zbor.

Dvorana Krekovega doma je bila okrašena z državnimi zastavami. Točno ob napovedani uri je zaigrala godba otvoritveno koračnico in na govorniški oder jes topil rojak, minister dr. Krek, obdan od deklet v narodnih nošah. Jeseničani so priljubljenemu ministru prirediteli prisrčne ovacije. Predsednik zborovanja je napovedal začetek in besedo je povzel dr. Krek.

Gospod minister je omenil številne proslave, ki se vršijo v spomin ustanovitve skupne velike domovine Jugoslavije pred 20 leti. Vse te proslave so najjasnejši in najbolj verni dokaz, kako jugoslovanski narod globoko doživlja združenje jugoslovanskega ljudstva in jugoslovanskih narodov v skupno državo. Mi Slovenci pa smo na to lahko še posebej ponosni, kajti vsi naši kraji so priča najprisrčnejših manifestacij nedeljo za nedeljo. Če pri tem pomislimo na bližino meja, moramo tem slovenskim taborom in manifestacijam pripisati dvojno važnost.

Prav iz tega gledišča, je omenjal gospod minister, je narodnostno delo na Jesenicah in so Jesenice še posebej važne. Jesenice ležijo ob meji naših najjačjih sosed in so zato kakor izločeno okno napram drugim narodom. Jesenice nas lahko učinkovito predstavljajo navzven ponosno in častno, zato morajo biti Jesenice ognjišče narodno obrambnega dela in to so Jesenice tudi bile. Današnja proslava je eden izmed številnih in lepih narodnostnih prireditiv, ki so jih Jesenice v svojem narodno obrambnem delu letos že priredile. Ljudstvo ob mejah je tisto ljudstvo, ki nam pridobiva spoštovanje drugih narodnosti, ki je kakor branik narodno obrambnega dela in te naše proslave so kakor visoka pesem v izpričevanju izpolnjevanja teh naših dolžnosti.

Gospod minister je dalje kratko omenil prilike v Evropi in našo zunanjo politiko. Ob teh težkih in razburkljivih dneh smo po zaslugi trezne zunanje politike sedanje vlade ostali mirni. Jugoslavija mir tudi potrebuje, dovolj je krvavela in dovolj dolgo je bila sužnja. Mi potrebujemo dobo miru in dela za dobro ljudi in države in to smo dosegli.

Dalje je gospod minister omenil nekaj o notranjih razmerah. Predvsem je povdaril veliko upoštevanje voditelja Slovencev dr. Korošca povsod v vseh krajih. Kamorkoli je minister dr. Krek prišel na svojih potovanjih po

domovini, je našel občudovalec voditelja Slovencev, ki so izjavljali, da je srečna država in smo še bolj srečni Slovenci, da nam je doba dala tako velikega voditelja. Notranje prilike v državi se boljše iz dneva v dan in tako prehajamo iz razsvetle dobe prejšnjih režimov na trdna tla prelepega domovanja v bogati in svobodni domovini. Kjerkoli je gospod minister hodil po domovini, povsod je v imenu Slovencev izpričeval slovensko navdušenje za kralja in Jugoslavijo in bil tolmač teh naših veličastnih taborov po slovenski zemlji.

Po ministrovem govoru je godba zaigrala „Hej Slovani“ in z njo je zapela vsa dvorana. Tako veličastno je bil zaključen prvi del zborovanja.

V drugem delu je prišel minister dr. Krek v dvorano med zborovalce in odgovarjal na posamezna vprašanja in dajal pojasnila. Največje zanimanje je bilo seveda osredotočeno na sedanji evropski priliki. Zaključkom gospoda ministra z ozirom na položaj Jugoslavije so navzoči opetovano priredili aplavz. K besedi se je oglasil še poznani bivši delavski voditelj, sedaj nameščene KID Gasser in prošil ministra za posredovanje v važnih delavstva se tiče in za Jesenice pomembnih zadevah. Gospod minister je posredovanje obljubil in bo storil za Jesenice vse, kakor je to že velikokrat dokazal.

Ob tej priliki naj omenimo, da je malokje primer, da bi minister šel med zborovalce in ostal med njimi vse dotlej, da so vsa vprašanja vseh navzočih načeta in odgovorjena. Zborovanje je bilo zaključeno šele tedaj, ko se nihče ni več javil k besedi. Po zborovanju je ostal gospod minister še nekaj časa med jeseniškimi delavci, nato je v premstvu dr. Smajda odšel v Ljubljano.

Pokojna „Sobota“ na zatožni klopi

Na okrožnem sodišču v Ljubljani se je na tiskovno tožbo g. Gorjanca Franca, o kateri smo že svoj čas poročali, vršila glavna razprava proti izdajatelju in uredniku pokojne „Sobote“, Colnarju Lojzetu. Colnar, ki svoje levčarske orientacije ni tajil, je imel za poslušalce na svoji obtožni klopi tudi nekaj „tovarišev“ iz Kranja, seveda njim na čelu Malovrha ml.

Obtožnica je v glavnem očitala Colnarju, da je klevetal g. Gorjanca češ, da je zlorabljal položaj načelnika Hranilnice in posojilnice v Kranju s tem, da je prodajal blago iz svoje trgovine za hranilne knjižice omenjenega zavoda. Obtoževala pa ga je tudi, da je z navadno, da je g. Gorjanec kupil vložno knjižico Hranilnice in posojilnice na Jesenicah od Juvana Franca pod nominalom, storil g. Gorjan-

ec enak ožitek. Ze pri prečitaju obtožnice je predsednik senata dobrohotno predložil Colnarju njegovo krivdo ter mu svetoval poravnano. Lojze pa je junaško vztrajal pri svoji kleveti. Ko ga je pričal Juvan Franc pustil popolnoma na cedilu in izkazal, da je vsak ožitek nepravilnega ali nečastnega dejanja g. Gorjanca Francu neosnovan ter da mu je g. Gorjanec napravil celo uslugo z nakupom knjižice, je senat vse zavlačevalne predloge obtožnice zavrnil in ga obsodil na 420 din globe ter na povračilo odškodnine v znesku 500 din in na plačilo 2/3 stroškov kazenskega postopanja.

Obtoženec je bil oproščen le glede onega dela obtožnice, glede katerega je bil senat mnenja, da ne vsebuje nobenega očitka nečastnega dejanja in da ni v zvezi z očitkom, da bi bil g. Gorjanec zlorabljal položaj načelnika Hranilnice in posojilnice v Kranju.

S tem sta g. Gorjanec Franc in pa Hranilnica v Kranju dobila popolno zadoščenje. Lojze Colnar je seveda prijavil revizijo in priziv ožividno in sladkem upanju, da utegne biti ob 20-letnici naše države izdana amnestija in da bi mu ta utegnla pomagati iz zagate. Če se na to zanaša, potem nehoti priznava, da sedanji režim vendarle ni tako za nič, kot ga je on popisoval v pokojni „Soboti“, ker še njemu deli dobrote.

50-letnica cerkve v Britofu

Zadnjikrat smo omenili, da bomo letos v Britofu obhajali 50 letnico naše podružnične cerkve. Pri napejlavi elektrike pa smo naleteli na letnico, ki nam zgovorno pričajo, da je naša cerkev stara že čez štiristo let. Zgrajena je bila l. 1512. Pravi jo da je britofska cerkev „ajdovska cerkev“ in da so jo zidali ajdje, to so oni naši predniki, ki so v takratnih časih prestopili v našo vero. Imamo v naši cerkvi še danes napisanih več letnic, s katerih pa žalibog ni mogoče kaj točnega ugotoviti, ker v takratnih časih niso poznali tega, da bi vsako bolj važno reč zapisali. In tako so nam podatki ostali po ustnih pripovedovanjih, deloma pa tudi po naših domnevanjih.

Letos pa je preteklo 50 let, odkar je bila vsa cerkev temeljito prenovljena. Zadnji del cerkve so takrat podrli in zidali novega. Oltar in prezbiterij so prenovili in zvonic popravili. Naj bo že kakorkoli, britofska cerkev so nam zidali oni naši predniki, ki so naše krvi in mi jim moramo ostati hvaležni. To, kar so nam dali, moramo ohraniti in na vsak način še olepšati. Nadvse svet nam mora biti izrek: „Dajmo Bogu, kar je božjega...“ in zvesto se tega držimo, če hočemo, da bomo v današnjih težkih in razburkljivih časih vzdržali. Če bomo Bogu doprinašali živte in sledili zgledom naših prednikov, nas On ne bo zapustil in nas bo spremljal pri vsem našem delu.

Omenili smo tudi, da bo proslava 50 letnice na rožensvenko nedeljo. No, pa je vedno tako, če človek obrača, Bog obrne. Pri naši cerkvi se je pokazalo toliko dela, da vsega popravila do rožensvenke nedelje ni mogoče izvršiti. Iz tega razloga smo našo slavnost preložili na nedeljo pozneje, t. j. na 9. oktober 1938. Prepričani smo, da zato ne bo nihče hud in bo vsak še bolj vesel, ker bo zagledal cerkev na to nedeljo še bolj praznično, kot si jo je vsak predstavljaj. Pa saj ni čuda. Naši ljudje brez izjeme žrtvujejo na vso moč veliko; predvsem je vsak veliko odrinil v denarju, končno pa še dela tlako. Naš glavni komandant je seveda mežnarjev Janez in vsi ga radi ubogamo. Da bo popravilo cerkve kar mogoče okusno izvršeno, je zasluga našega nadvse agilnega gospoda župnika. „Tako mora biti, in nič drugače, sicer ne bo lepo“ pravijo gospod župnik. Bogu moramo biti hvaležni, da imamo tako dobrega arhitekta.

Tudi to smo že omenili, da bo slavnost nadvse velika. V soboto zvečer po Ave. Mariji bo v cerkvi kratka pridiga in litanije. Po litanijah procesija z lučkami po vasi. Po procesiji bo pred cerkvijo razsvetljava. V nedeljo jutraj ob šesti uri bo sv. maša s pridigo, katero bo opravil šentiviški gospod dekan g. Valentin Zabret. Med sv. mašo bo sv. obhajilo,

na katerega že danes opozarjamo, da se ga udeležijo brez izjeme vsi vaščani. Ob 10th bo druga sv. maša s pridigo, katero bo opravil naš gospod župnik. Popoldne pa bodo slovesne liturgije z zahvalno pesmijo. Zahvalimo se ta dan Bogu, da nam je dopustil dočakati take slovesnosti, ker to je za nas velika milost božja.

Na to našo slovesnost vabimo vse naše prijatelje od blizu in daleč. Pridite, ne bo vam žal!

Ban g. dr. Natlačen v Tržiču

Tržič, 22. IX. 1938.

V sredo 21. septembra je posejil našo predilnico g. ban dr. Marko Natlačen. Po daljšem razgovoru z gg. Gassnerjem in Glanzmannom si je v spremstvu g. Andreja Gassnerja in župana Majeršiča ogledal tovarno. Potek predelave bombaža v platno in blago pa je razlagal g. ing. Smolik. G. ban se je živo zanimal za razlago. V tovarni je dobil pri delu tudi svojega starega znanca iz Strassburga našega kapelnika Rudolfa Ahačiča, s katerim sta si veselo segla v roke. Tudi ravnatelj belilnice g. Hnyg je prijazno razkazal potek dela v belilnici. — Po ogledu tovarne so se gg. prisrčno poslovili naka se je g. ban v spremstvu župana in g. ing. Dedeka odpeljal pogledat mestni dom. Tu si je ogledal uradne prostore občine, sodišča, orožništva in zapore. G. ing. Dedek mu je tolmačil načrt stavbe naka se je g. ban pohvalno in zadovoljivo izjavil o stavbi. Na Glavnem trgu mu je župan pokazal kako je potrebno tlakovanje ceste, obnova in modernizacija hodnikov in kanalizacije ter ga naprosil, naj podpira težnje današnje občinske uprave, katera stremi za tem, da ne bo toliko prahu in blata po mestu ter da bo Tržič postal snažno in privlačno mesto za vsakogar. Nato se je g. ban poslovil in odpeljal proti Begunjam.

Tedenske novice

KRANJ

Občni zbor Prosvetnega društva bo v četrtek 29. septembra ob 8. uri v Ljudskem domu. Spored običajen. Gotovo bodo zanimiva poročila posameznih odsekov, saj imamo za seboj bogato sezono. Pa tudi za bodočnost bomo na občnem zboru položili temelje novemu delu, ki čaka novi odbor. Prepričani smo, da na občnem zboru ne bo manjkalo nobenega kranjskega prosvetarja in tudi ne njihovih prijateljev.

Ze skoraj 50-letno tradicijo ima vsakoletna kranjska tombola. Ni torej čudo, da se je glas o tej največji tomboli, ki jo prirejajo kranjski gasilci, razširil po celi Sloveniji, da še celo na Hrvaškem vedo povedati o največji tomboli v državi. Da tombola zasluži tak sloves, pa nam dokazujejo dobitki kot: 2 avtomobila, 13 delna sodobna spalnica v vezanem furnirju,

2 motorna kolesa, mode ni šivalni stroj, zločljiv kajek čoln, moderni otroški voziček ter nad 600 dragocenih daril. Vsa ta darila so v splošnem vzbudila največjo pozornost ter je po celi Sloveniji veliko zanimanje za tombolo. Tablice se prodajajo po 5.— din, na dan tombole dne 2. oktobra pa po 6.— din.

Novo pokopališče. Odbor za gradnjo novega pokopališča v Kranju je na svoji seji dne 14. t. m. oddal prvo etapo del za novo pokopališče stavbeniku g. Karolu Kavki za vsoto 384.611,28 din. V tej vsoti so započena sledeča dela: Ograjni zid, ureditev treh velikih gredic (pokopališča), zidavo hale, tlaka in oltarja (križa).

V prihodnji številki bomo prinesli natančen načrt novega pokopališča, da se bodo lahko vsi prepričali o njegovi res lepi ureditvi. Podjetje g. Kavke je že pričelo z deli.

Občina pa bo tudi te dni že razposlala položnice za plačilo prve anuitete za odplačilo stroškov, ki pa so naravnost skoraj neobčutni za posameznika. Saj je velika večina meščanov, ki ne plačajo čez 5.— din. Občina prosi vse, ki bodo prejeli položnice, da denar čim prej nakažejo.

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno V. TONEJC tapetnik, Kranj

Občni zbor kranjskega fant. odseka. Prejšnji četrtek, dne 15. septembra se je vršil v dvorani Ljudskega doma občni zbor kranjskega fant. odseka. Skoro 50 navzočih članov odseka in članic dekliške krožke je uvodoma pozdravil dosedanjega predsednika odseka brat Rogač Marjan. Z veseljem je pozdravil tudi navzočega g. župana Česnja, duh. svet. in dekana Škerbeca, dr. Megušarja in ostale, ki so se tudi udeležili občnega zbora. Zatem je tajnik br. Aleš Vovk prebral zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se je v celoti odobril. Sledila so poročila predsednika, blagajnika, gospodarja, tajnika, duh. vodje in okrožnega predsednika br. Gogača. Iz vseh poročil je zvenelo delo in agilnost kranjskega fant. odseka, ki zbira v svoji sredi fante, da jih usposobi za življenje, ki prav v današnjem času zahteva polnega človeka.

Po petminutnem odmoru so sledile volitve odbora. Z predloženih 5-tih volilnih list se je konstituiral sledeči odbor: Predsednik Gogača Jaroslav, tajnik Pižent Franc, načelnik, Vovk Aleš. Nadalje so bili izvoljeni še v odbor: br. Markelj, Kermaver, Vertovšek, Rogač, Trefalt in Bitenc Stanko.

Po končanih volitvah je novoizvoljeni odbor zasedel svoja mesta, naka se je sledila zadnja točka slučajnosti, pri katerih je občni zbor obravnaval smernice za bodočnost.

Naposled se je novoizvoljeni predsednik zahvalil za izvolitev in v krajšem govoru navdušil člane k novemu delu in napredku.

Vidovdanska c. 6

Vse članice Dekliškega krožka v Kranju opozarjamo, da se vrše redni sestanki vsako sredo zvečer ob 8. uri v knjižnici Ljudskega doma. Dolžnost članice je, da se sestankov polnoštevilno udeležujejo. Vabljeni pa so vse naše prijateljice, ki bodo med nami našle prave prijateljice. Pridite vse, ki vam je pri srcu slovenska katoliška mladina! Bog živi!

Solea krema 3.-, 5.-, 10.-, milo 7.50. Za trgovce po orig. tovarniških cenah. Glavno zastopstvo za Gorenjsko:

HINKO PODJAVORŠEK - KRANJ.

Prešernovo kočjo na Stolu bodo zaprli čez zimo dne 26. septembra. t. l. Planinci, izkoristite zadnje lepe jesenske dneve in se poslovite od Stola! Valvazorjeva kočja pod Stolom je dograjena in bo oskrbovana tudi čez zimo. Kranjčanom priporočamo obisk te nove postojanke. Začasnno je v novem poslopju še star inventar, vendar se bo postopoma obnovil in bo nudil prijetno udobnost. — SPD. Kranj.

Brivci! Pred in po britju uporabljajte vedno Solea kremio. — Vsakomur to prija, a Vaš uspeh bo večji!

Državna meščanska šola v Kranju. Otvoritev sveta maša bo v soboto, dne 1. oktobra ob 8. uri zjutraj v župni cerkvi v Kranju. Po sv. maši odidejo vsi v prvi razred vpisani učenci v šolske prostore na Trubarjev trg.

V ponedeljek, dne 3. oktobra se prične redni pouk.

Otvoritev drugega razreda, za katerega smo zaprosili ministrstvo, do sedaj še ni dovoljena, upamo pa, da bo tudi to v kratkem ugodno rešeno. Upraviteljstvo.

TERPETINOVO HUBERTUS MILO JE IZDATNO, POCENI IN PERE BLESCEČE BELO.

Esperanto v Kranju. Gotovo že vsak meščan Kranja in vaščan kranjske okolice ve, da obstoja v Kranju esperantsko društvo in da isto prireja "sako leto s pričetkom meseca oktobra tečaj esperantskega jezika. Tako tudi letos pričnemo s tečajem 2. oktobra ob 9. uri v tukajšnji gimnaziji. Obenem sporočamo, da se istotam vrši 25. septembra ob 10. uri širši sestanek s predavanjem o važnosti in vrednosti esperantskega jezika.

Ker je esperanto jezik, ki nam omogoča sporazumevanje in zblizevanje med narodi, ima veliko kulturno vrednost za človeštvo, saj širi idejo miru.

Udeležite se predavanja; prijavite se pravčasno za tečaj. Zelena zvezda.

Razglas. Vsi lastniki živine in vozil se pozivljajo, da takoj, toda najkasneje do 26. t. m. prijavijo v občinski pisarni v Kranju (vojaški urad) vse spremembe, ki so nastale pri njihovi konjski živini in vozilih.

Prijaviti in odjaviti je vse novo nabavljene in prodane ali zamenjene konje v starosti od

treh let dalje ne glede na to ali so bili pregledani od strani vojaške popisne komisije ali ne in ne glede na to ali so bili spoznani kot sposobni ali ne.

PRIMSKOVO

Frontovski odsek na Primskem bo imel prvi sestanek in obenem letni občni zbor v petek 30. septembra ob 8. uri zvečer v Domu. Vabimo vse fante in njihove prijatelje, da se tega sestanka udeležijo. Prireditelj je pokazala, da gre za resno delo, ki je vredno truda, zato nam bodo zlasti dobrodošli novi člani.

ŠMARTIN PRI KRANJU

Prosvetno društvo vabi vse svoje člane in prijatelje, da se udeležijo občnega zbora, ki se vrši v nedeljo 25. septembra t. l. ob 3. uri popoldne v dvorani Šmartinskega doma. Nasvidenje — Bog živi!

Kino Šmartinski dom je prenehal s predstavami za nekaj časa.

PREDOSLJE

Ustanovitev predške župnije. Pregledovali smo stare zapiske nekdanje tako velike predšolske fare in ti nam povedo tole:

"Važna sprememba se je izvršila v Predvoru. Tako razkosali so menda malokatero župnijo kot našo. Ob koncu 18. stol. so ji vzeli nad polovico župljanov in iz sedmero podružnic: Predoslje, Britof, Suha, Kokrica, Tenetiše, Trstenik in Kokro. Vse tri duhovnije so bile ustanovljene leta 1787. Podružnice Primskove Rupa in Čirčiče so pripadle Kranju, samo šest jih je še obdržala naša župnija."

Iz tega izvira, da se je predška cerkev precej pozneje zidala, nego je bila ustanovljena fara. Farna služba pa se je morala potemtakem vršiti v kateri izmed sedanjih podružničnih cerkev. O tem bomo še poročali.

CERKLJE

Sreča te išče, zato pridi v nedeljo 25. septembra popoldne v Cerklje, kjer boš za 5 din dobil motor. Zrebanje bo v Domu. Nikar ne odlašaj! Takoj, ko to prebereš, kupi nekaj srečk. Gotovo boš izmed 200 dobitkov dobil enega; če ne motorja pa gotovo kolo.

Preteklo nedeljo je bila v naši prenovljeni farni cerkvi lepa slovesnost: čg. dekan Škerbec je blagoslovil zastavo ženske Marijine družbe in zastavico Marijinega vrta ter sprejel več novih članic v obe Marijini družbi in veliko otrok v Marijin vrtec. G. dekan je nam vsem pokazal na srce: naj se pod varstvom Matere božje trudimo, da bomo povsod, doma in zunaj popolni katoličani, neustrašeni apostoli lepega krščanskega življenja.

Farna cerkev je zelo lepo preslikana, da je v ponos vsej fari. Električna napeljava je spopolnjena; tudi vrata in klopi so prenovljene. Ko bo vse urejeno, bomo lahko zapeli še z večjo upravičenostjo: "Karkoli fara čima Gorenjska plan, najlepša je fara cerkijanskih strani". Tudi pokopališče dobiva vedno lepšo sliko. Prejšnji teden so bile zasajene ciprese, ki bodo povečale lepoto božje njive. Na grobovih cveto lepe rože, česar ni bilo opaziti prejšnja leta.

Mimica Zagorska:

Pod Triglavom

(Zgodovinska povest iz l. 1415. v dobi kmetskih uporov na Gorenjskem.)

(Dalje)

Jelena se je v tem groznem hipu zapeljivo nasmehnila vitezu.

"Čemu bi tajila. Videli ste, da mi je bilo življenje pri njem ječa."

Arnulfa je izpoved osupnila. Z gnusom je zavpil:

"Morilka!"

"Ne kolnite me; Arnulf! Ostanite pri meni! Ker kdo drugi je kriv, kakor vi, da sem ga zatrupila. Arnulf, jaz vam ljubim!"

Objela ga je in mu naslonila glavo na ramo. Arnulf pa jo je pahnil od sebe, ji pljunil v obraz in ponovil:

"Morilka!"

Potem pa je zbežal iz strašnega kraja smrti in hitel na dvorišče, kjer so bili njegovi vitezi in oprode. Grofov jasni glas, ki je zadonel čez dvorišče, jih je kar vrgel kvišku.

"Sedljajte konje! Takoj odpotujemo!"

Konji so zahrzali, vitezi skočili v sedla in predno je posijalo sonce so zabobnela konjska kopita na vzdignem mostu.

Nekoga popoldneva so se zbrali pri Bregarju voditelji upornikov. Klander jih je povabil po beraču Jakobu, ki je že nemalo prehodil za uspeh v upor. Prišli so Jurček iz Vošč, Aleš z Lancovega, Hribar z Brd, Mlinar z Ribnega in Zorec iz Bodeš. Prišel je Klander in tudi krofaste krojača, ki je bil radovljiški meščan, ni manjkalo. Bregar je bil vesel njihovega prihoda, ker mu je obetel nekaj lepih denarcev vreči v žep. Pridno je polnil majolke in jih postavil pred goste.

"Pijte, prijatelji! Najboljše vino sem prinesel iz kleti, zato, ker ste dobri ljudje, ki hočete vsem pomagati."

"Ti," je vprašal stari Klander "ali valpet Ziga kaj poizveduje po upornikih?"

"Poizveduje že, poizveduje," je potrdil oštr, "samo do-

gnal ne bo ničesar. O, na vse strani voha, če morda ne smrdi po ognju. On je pravi ptič, težko se je skriti njegovim očem. In morda bi kaj izvedel, pa je s tlačani preveč surov, zato mu nočejo nič povedati."

"Torej nam je bila njegova surovost v srečo," je menil Klander. "Dolgo mu tako ne bo ostalo prikrito, ker mu o vseh svetih nihče več ne bo dal desetine."

"Ali bomo davščine še plačali gradu?" je vprašal Zorec.

"Ne. Mi nismo gradu ničesar dolžni. Dotlej, da cesar izda nove bolj človeške postavbe, bomo davščino za vojsko, turški novčiči in životno štibro plačali mestnemu vicedomu."

"O svetih začnemo? Se enkrat se pomladi luna, pa bomo pokazali grajskim moč," se je veselil Jurček.

"Ne vrisakajmo pred svadbo," ga je opominjal Klander.

"Desetino moramo že sedaj odpovedati in čez zimo bomo morali prihiti na dan postavbe, ki bodo svobodnjakom varovala njihove pravice in bodo tlačanom dale svobost, da bodo mogli živeti. Videli bomo, kaj poreče cesar. "Kmečka zveza" je napisala zelo utedeljeno pritožbo in je izbrala pet vodilnih mož, ki pojdejo z njo do samega cesarja na sejem, ki bo v Avsburgu. Morda tam najdemo vsaj malo pravice."

"Eh, kaj pritožbe," je jezno zavpil krofasti krojač. "Pot naredijo odposlanci zastoj, drugega uspeha ne bo. Saj vem, ker sem izkusil na lastni koži. Ali mar nisem nesel v Briksen pritožbe, v kateri so bile našteje v nebo vpijčene krivice? In kaj je bilo? Skof je obljubil, da bo pritožbo natančno raziskal. Prišlo je neko človeče na blejski grad in kakor so mi ljudje pravili, se je štirinajst dni podilo s Hartmanom po hostah, potem pa je šlo nazaj v Briksen. In mislite, da je poslanec povedal škofu, kako se nam godi? O ne, tega mu ni bilo mar! Grajske gospode je hvalil, da bi jih najraje v zvezde vkopal, kmete bi pa v jezero vtopil, če bi jih mogel. Tako je bilo! Če bi bilo drugače, bi bili prišli od škofa ostre zapovedi, naj se s tlačani drugače postopa."

"Cesar bo morda bolj pravičen," je ugovarjal Klander.

"Ah, kaj! Odkar sem pri škofu tako slabo naletel, sem izgubil vsi vero v pravičnost gosposke!" je vpil krojač.

"Če nam ni hotel pomagati škof, ki je vendar cerkveni dostojanstvenik, nam bodo dugi še bolj stopali na prste."

"Kaj pa, če bi se obrnili do deželne kneza? On se

na blejske oblastnike jezi, ker so držali njegove ljudi tri dni zapre po nepotrebnem. On bi jih morda po smrkcu."

"Klander, star si, pa si še tako neumen," je nagovarjal krojač. "Deželni knez vendar ne sme in tudi noče udariti z bičem po vsej gosposdi. Njegova dolžnost je, da brani pravico, a on zna braniti pravico le graščincem, za kmeta se on ne bo brigal. Nikjer ne najdemo pravice, pa če gremo do samega papeža v Rim."

"Kaj bi torej?" je vprašal Klander.

"Srpom in sekiri dosežemo to, česar nam na pisanje niso hoteli dati," je rekel divji Aleš in useskal po mizi. "Če si vsi hudiči polomijo rožičke in zbrusijo parklje, ko bodo odnašali grofe v peklo, nam je vseeno. Mi nočemo mirne poravnave!"

"Nočemo je! Po njih!" so vpili krojač, Jurček, Mlinar in Zorec. Hribar je molčal in čakal, kaj poreče Klander.

Stari mož je naslonil glavo v dlani in se globoko zamislil. Same postarne može ima pred seboj, pa so kakor otroci. Z ognjem bi se radi igrali, pa neznajo prijeti breme, na in kresila v roke. Svobodni in pravico hočejo priboriti, pa ne mislijo, kakšna žetev bo iz njih setve. Sejati hočejo kri, cela vedra bi jo posejali, ali je ne bodo želi cele potoke? Klander je že blizu osemdeset let gledal od blizu moč gradov in je videl, da je silna storo neprimljiva. Silnih udarcev bo treba, da jo bodo zrušili na kup. Nešče, tokrat se je staremu možu porajalo v duši vprašanje brez odgovora, vprašanje, ki mu je odganjalo spanec z oči. "Kaj bo iz vsega tega? On je vedel, da se sme na svobodnjake zanesti, da sme prisecati na vsako besedo Radota Ve, harja. A tlačani? Res so postali objestni, drzni, na to ne more staviti nade. V njih je strah pred gradovi, ki jim je že prirojen. Otrok ga prinese s seboj na svet in čim bolj raste, tembolj se veča ta strah, ko od blizu vidi moč in okrutnost slednjega grajskega hlapca. Res se čisto ta strah preobliči v sovraštvo, a vendar! V dnu duše vendar ne morejo zatajiti tlačanske krvi, ki narekuje ponižnost, kakor svobodnjak ne more zatajiti prirojenega ponosa. Klander je to vedel in si vedno znova premišljeval, ali je že prišel pravi čas, ali je žito dovolj zrelo, da se požanje.

Starec je dvignil svojo glavo in rekel:

"Svetujte mi? Star sem in ne zmorem vsega sam."

Oglasil se je Aleš:

PREDDVOR

Smrt. Umrli sta v Predvoru posestnik Janez Sava p. d. Šlepetin, in Anton Arnež, gostilničar v Predvoru.

Premovanje goveje živine bo v Predvoru v četrtek 29. t. m. na kar vse, ki se zato zanimajo, opozarjamo.

Predvor se veča. V Pungartu na bivšem grajskem vrtu ob cesti proti Beli gradi hišo dr. Viktor Valič, tej nasproti pa zida čevljarški mojster Vinko Senk. Gasilski dom bo pa že skoraj pod streho.

Prosvetno društvo vabi vse, da se vpišejo. Smo pred obnim zborom. Prihodnji mesec se otvori gledališka sezona. Pevski odsek pa vabi vse fante in dekleta, ki imajo posluh in veselje do petje, da se zglase pri pevovodji.

ŠKOFJA LOKA

Novi studenski most so začeli graditi. Pri blagoslovitvi novega železobetonskega Puštalkega mostu je zastopnik mestne občine g. ravatelj Kmetič omenil, da je naše mesto obdano od treh strani z rekami in zato je pri nas vedno aktualno vprašanje, kako čim trajneje te reke premostiti, ter se tako čim tesneje zvezati s svojo okolico. Da se današnja občinska uprava zaveda, da je čim tesnejše zveza z okolico za naše mesto prav življenjskega pomena, je dokaz to, da se gradi že letos drugi most.

Stari leseni most na „Studentcu“ oziroma v današnjem Fužinskem predmestju, preko Selščice je bil že v tako slabem stanju, da se že več let preko njene ni smelo peljati več kakor 800 kg. Most se je na sprednji strani lausko leto kar pobesil, tako da je bilo treba nujno misliti na čimprejšnjo gradnjo novega mostu. Današnja uprava, ki v takih stvarih ne pozna oklevanja je v to stvar določila v letošnjem proračunu din 50.000.—. Mišljeno je bilo najprej, da se bodo podporniki mostu betonirali, dočim naj bi bil ostali del mostu lesen. Vendar so se pojavile neke ovire, ki so gradnjo takega mostu preprečile. Zato je občinska uprava sklenila, da se zgradi ves most lesen. Z gradnjo, oziroma s podiranjem starega mostu so že pričeli. Zasilen most se ne bo gradil, zato se opozarja vse prebivalstvo, da je cesta preko tega mostu do preklica popolnoma zaprta.

Kolikor smo izvedeli bo novi most precej širši od starega, kar bo gotovo ugodno vplivalo na tamkajšnji promet.

Občinski upravi pa gre vsa zahvala, da tako energično rešuje vsa pereča vprašanja našega mesta.

Občni zbor Katoliškega prosvetnega društva bo v četrtek, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Društvenega doma. Člani, ki vam je gotovo pri srečanju in nehanje svojega društva prihitite vsi na ta občni zbor. Na sporedu so prav važna in pereča vprašanja. Zato nobeden ne sme ostati doma.

Novi železobetonski most na Praprotnem odprt in blagoslovljen. „Gorenjec“ je pred kakor trideset let prav obširno poročal o gradnji tega mostu, o njegovi obliki, konstrukciji, o poteku licitacij in o drugih podrobnostih. Most je sedaj končan in je bil v nedeljo slovesno odprt prometu in blagoslovljen. Most je slovesno otvoril samo gospod ban dr. Marko Natlačen ob navzočnosti mnogih visokih vojaških in civilnih odličnikov. Ne bi podrobno opisovali te slovesnosti, ker je bilo prav podobna oni ob blagoslovitvi Puštalkega mostu katero smo točno opisali. Povdariti pa moramo ob tej priliki velike koristi, ki jih ima naš kraj od svoje osamosvojitve. Če bi ne imeli samostojnega cestnega odbora, bi ne bilo nobenega izmed obeh novih mostov, ki sta se zgradila letos. Prebivalstvo pa bi moralo plačevati prav take doklade, kot jih plačuje sedaj.

PERION PERE VSE

ter Vam čuva in hrani perilo, ker je zajamčeno brez klora!

1. PERION razstopite vedno samo v mrzli vodi.
2. Zavitek PERION-a zadostuje za 25 do 30 litrov vode, žlica PERION-a pa za 1 liter vode.
3. Belo perilo kuhajte 15 do 20 minut v PERION-ovi razstopini. Kotel mora biti pokrit.
4. Ko je perilo skuhano, ga ohladite, mrzle vode ni treba prillivati.
5. Nazadnje izplaknite perilo najprej v topli, nato v mrzli vodi.
6. V preostali PERION-ovi razstopini operete vse pisano perilo brez mila, ostanek razstopine pa porabite za umivanje tal.

S PERION-om operete tudi najobčutljivejše tkanine kakor svilo, volno in sukno. PERION je najcenejši, ker je priznано najboljši, poleg tega pa še naš domači izdelek.

Velike važnosti pa je ta novi most za ves promet po vsej Selški dolini, ker je z njim vsaj spodnji del doline izven nevarnosti, da bi mogla biti kdaj odtrgana od ostalega sveta. Kolikor smo informirani se bo tudi v bližnjih letih zgradil v Dolenji vasi pod Selcami prepotrebni nov železobetonski most.

Kako v Loku nastaja „senzacija“. Pred par dnevi se je neki tukajšnji avtobusni podjetnik mudil v Ljubljani s svojim avtomobilom. Ko je vozil iz Ljubljane domov, je opazil avtomobil prevrnjen ob cesti tam nekje blizu Šent. Vida, ki je bil po njegovem mnenju za las podoben luksuzu, drugega avtobusnega podjetnika iz Loke. To je pripomnil, ko je privozil domov in nič drugega. A glejte čudo iz prevrnjene avtomobila so najprej nastali ranjenci, nato pa še mrtvi. Prizadeta družina pa je hvala Bogu vendar ostala le zdrava in čila in niti slutila ni kaj se vse govori po mestu.

TRŽIČ

Fantovski in dekliski odsek v Tržiču sta nas povabila preteklo nedeljo popoldne za Virje. Namen prireditve je bil ta, da pokažemo, da tudi v poletnih mesecih naše delo ni počivalo, marveč da smo prav mesec šolskih počitnic uporabili zato, da mladino zaposlimo.

Prireditve je bila nekoliko tvegana radi vremena in jeseni, ki se je v Tržiču že javilo s svojim hladom. Vendar smo rekli: Korajzja velja! In tako je bilo. Sonce je bilo prijazno in volja v vseh gledalcih odlična. Nastopili so skoro izključno le domačini. Vaje so bile vse prav za to priliko sestavljene in navežbane. Na orodju pa smo gledali naše mednarodne telovadce in jih občudovali enega bolj kot drugega. Z veseljem smo ugotovili tudi to, da so se od Ljubljane naprej marsikaj lepega naučili. Za vse, kar so nam pokazali, smo jim hvaležni; to so jim priznali v polni meri tudi gledalci z navdušenim ploskanjem. Veliko priznanje je s svojim razgibanim nastopom žela tudi osmorica članov iz Kroke. — Ko se je znočilo, se je prireditev končala. Tržiška godba je še enkrat udarila fantovsko himno in z mnogo dobrimi sklepi se je mladina razšla po svojih domovih. Tudi po tem uspehu ne bomo počivali, vsi naraščaj in mladi in mladenke kot člani in članice vedo, da jesen odpira zopet telovadnico in z njo daje priliko, da se urimo in napredujemo v telesnem oziru, predavanja in sestanki bodo pa dajali duševne

hrane, da v razburkanih časih ohranimo svojo pamet. Tako je prav! Tak mladini kličemo: Bog živi!

Pojavilo se je vprašanje ponovne ustanovitve strokovno nadaljevalne šole v Prižoh. Motivira se s tem da je dovolj vajencev za ustanovitev, da je v Tržiču premalo reda in discipline, da se premalo vajenci nauče, češ, da učiteljstvo ni sposobno za pouk in vzdrževanje reda in končno, da so nekateri vajenci predaljeni od šole vsled česar se med potjo dogajajo razne nedostojnosti. Deloma je mogoče to res, saj se kamen spoditke hitro najde.

V odgovor takim trditvam naj bo tole. V Tržičah je strokovna nadaljevalna šola že bila, katero pa so že prvi sunki gospodarske krize zrušili. Vajenci so morali nazaj v Tržič, račun pa še danes niso poravnani. Znan je tudi kako macehovsko je skrbela občina v Tržičah za obrtno šolo.

Tako še onih par let, kar je obstajala šola v Tržičah je bilo samo životarjenje. Medtem ko ima ta šola v Tržiču za seboj lepo tradicijo in je že izšlo precej dobrih in poštenih pomočnikov in mojstrov iz te šole. Kar se tiče učiteljstva se mora reči, da je tržiško učiteljstvo najmanj toliko sposobno kakor v Tržičah. In dostojnost vajencev? Lahko se trdi, da so okoliški vajenci dosti bolj izprijeni kakor tržiški, iz enostavnega razloga, ker tudi nekateri mojstri premalo pazijo na svoje vajence, če jim kdo ni še celo v pohujšanje.

Za ponovno ustanovitev šole v Tržičah je le oni, ki je zelo kratkoviden in neresen. Taka stremljenja podpirajo kaj radi tisti, ki hočejo v kalnem ribarstvu, vselej se nekateri, ki si predstavljajo, da bodo po svoje izrabljali šolo in se niti malo ne zavedajo odgovornosti za bodočnost obrtnega naraščaja.

Bilo je že razglašeno, da je zagotovljena ustanovitev šole. Izkazalo se je pa, da je to navadna laž in potegavščina. Informirali smo se na najbolj merodajnih mestih, kjer se nam je povsod zatrjevalo, da to ni res. Priporočamo mojstrom, naj nikar ne nasedajo, ampak naj svoje vajence redno pošiljajo v šolo, sicer bodo občutne posledice. Če se zahteva red in disciplina na eni strani, se bodo morali na drugi strani tudi mojstri držati reda. Dolžnost vseh merodajnih je, da se stremi za izpopolnitev šole v Tržiču, ne pa da se šola slabi. Le iz višje organiziranih strokovnih šol bo prišel res dober obrtni naraščaj.

Esperanto — ideja

50 let obstoječi jezik esperanto in njegove prednosti.

Ce hočemo biti odkriti in če hočemo govoriti resnico, moramo priznati, da esperanto, ki je po tako kratki dobi prekorajil vse meje, ni več navadna fraza ampak moramo z njim že resno računati. Po petdesetletni praksi se je že pokazalo, da je ta jezik interesanten, ker moreš z njim pokramljati z vsakim zemljanom, nadaljnja praksa pa kaže, da ta jezik ni samo interesanten ampak tudi potreben. Tujsko prometne zveze ga po večini že vse rabijo v propagandne svrhe, tu se pred vsem vidi njegov smotrni razvoj. Ponemkot kot na primer na Nizozemskem se ga uče že v šolah kot obvezen jezik, po vsem ostalem svetu pa se stalno vrše tečajji, na katerih se na tisoče ljudi uči in vežba esperanto.

Esperanto je enoten in edini možen jezik za sporazumevanje vsega sveta. Esperanto ima namen združiti in pomiriti vse narode. Dr. Zamenhof je esperanto ustvaril, ker se mu je zdel potreben, med svet pa ga je dal z besedami: „esperanto je za vsakogar in za vse“. Ideja dr. Zamenhova o esperantu se je danes že po vsem svetu razširila. Tako imamo pred seboj jasno sliko, da bo esperanto prej ali slej postal faktor družbe človeštva. Ze same misli, da z enim samim jezikom lahko govorijo z vsemi narodi, najdejo v vsakem človeku potrdilo in garancijo za esperanto.

Kakor je pred nedavnim časom ob polnem navdušenju ljudstva bila sprejeta prva lokomotiva in za njo še druga tehnična sredstva predvsem elektrika in radio, tako bo po kratki dobi po vsem svetu zavladal esperanto, ki je višek vseh možnosti za spoznavanje in nima nadomestka.

Premisliti je treba pravilno, pojmovati in dopustiti prednosti pametnim idejam in stvar je rešena. Kaj si moremo misliti lepšega kot „enoten jezik“ na vsem svetu s katerim se nihče ne more čutiti zapostavljenega. Zato naj bo geslo slehernega zemljana: doma materinski povsod drugod pa esperantski jezik.

Stev. 4501/38.

Razglas

- Sresko načelstvo v Kranju razglašajo:
- Ker je bila 19. septembra t. l. v Kranju ugotovljena sinavka in parkljevka pri štirih govedih, odrejam na podlagi zakona o živalskih kužnih boleznih z dne 16. junija 1928. in pravilnika k temu zakonu:
1. Mesto Kranj se smatra kot okužen kraj, ves ostali del mesta občine Kranj, t. j. vasi Cirčiče, Gorenje, Huje, Klanc, Primskovo, Ruha in Stružovo pa se smatra kot ogroženo ozemlje in veljajo zanj sledeče odredbe:
 1. Izvrši se takoj ves popis vseh parkljarjev v celi občini Kranj;
 2. Prepovedan je promet s parkljarji (govedo, prašiči, ovce, koze);
 3. Trgovina z živino na področju cele mestne občine Kranj je prepovedana. Izjemoma se bodo dajala dovoljenja od slučaja do slučaja;
 4. Hlevi so stavljeni pod zaporo: živina se ne sme goniti na pašo;
 5. Pse, prašiče, perutnino puščati na javna pota je strogo prepovedano;
 6. Živinski sejmi v Kranju so do nadaljnjega ukinjeni;
 7. Vsakdo je dolžan vsako sumljivo bolelo živino prijaviti mestnemu županstvu (telefon št. 18), oziroma sreskemu načelstvu (telefon št. 19);
 8. Goniti parkljarje iz območja občine Kranj je prepovedano;
 9. Dogon parkljarjev v območje občine Kranj je prepovedano. Pripustijo se samo živali (parkljarji), ki imajo na živinskem potlistu pripombo: za takojšnji zakol v mestni klavnici;
 10. Prepoveduje se vstop v hleve postavljene pod zaporo, živinskim trgovcem, živinozdravnikiškim mazačem, vsakovrstnim krošnjarjem,

Samo nekaj dni imate še časa

za ugoden nakup tablic po znižani ceni Din 5- za

Tombolo v Kranju - 2. oktobra

Tablice so v predprodaji: v Kranju, na Bledu, Blejski Dobravi, Jesenicah, Jereki (Bohinj), v Kamniku, Komendi, Kranjski gori, Podbrezjah, Podgorju, Radovljici, Škofji Loki, Št. Vidu, Tržiču itd.

Opozarjamo, da etane tablica na dan tombole Din 6-

Ne odlašajte z nakupom na zadnji dan, ker je število tablic omejeno. V minulemu letu je tablic primanjkovalo!

ciganom, beračem ter drugim sumljivim osebam, po katerih bi se bolezen lahko prenašala.

11. Prepovedano je odpošiljanje živih parkljarjev in vseh predmetov, s katerimi se slinavka lahko prenaša (seno, slama, kože, guoj itd.) iz območja mestne občine Kranj.

12. Premovanje goveje živine odpade.

Kršitev teh odredb se bo strogo kaznovalo po zakonu o živalskih kužnih boleznih.

Občina Kranj, 20. septembra 1938.

Obrtništvo

Vse obrtnike, ki izvršujejo dela na stavbah, vabimo, da se v ponedeljek, dne 26. septembra ob 10. uri dopolne udeležijo sestanka v pisarni Skupnega združenja obrtnikov v hotelu „Jelen“. Predmet sestanka je: Terjatve rokodelskih strokov proti stavbnim gospodarjem in gradbenim obrtnikom.

Pri zadetih članah vabimo, da nam predložijo sledeče podatke: 1.) Koliko jim dolgujejo gradbeni podjetja, 2.) koliko jim dolgujejo privatniki, 3.) koliko jim dolguje država, 4.) koliko jim dolguje banovina, 5.) koliko občina in druge samoupravne korporacije (cestni odbori itd.).

Obenem sporočite tudi koliko približno znaša v odstotkih cena, za katero morate delati gradbenim obrtnikom manj, kakor običajno plačajo lastniki zgradbe, ki naročajo rokodelska dela neposredno.

Da se bo mogla proti nerednim in slabim plačnikom ukreniti kakršnakoli uspešna akcija nas je Zbornica za trgovino in obrt in industrijo v Ljubljani pozvala, da zberemo te podatke, vsled česar člani nujno naprošamo, da nam jih v ponedeljek predložijo.

OBRTNA RAZSTAVA V BEOGRADU.

Zveza slovenskih obrtnikov je organizirala izlet na to razstavo pod takimi pogoji, da se je lahko vsakdo udeležil. Vožnja tja in nazaj bo stala v brzovlaku 100.— din, prenočišča bodo tudi cenejša, enako prehrana. Datum obiska bi bil 14. oktober in sicer odhod iz Ljubljane z večernim brzovlakom. Spored izleta bi bil razdeljen na dva dni in to sobota 15. in nedelja 16. oktobra. Odhod iz Beograda v nedeljo zvečer. Ker je za tako ceneno vožnjo veliko zanimanje bomo dobili najbrže posebni vlak. Natančen program o ogledu razstave, prireditvi in zborovanju, ki jih zveza ob tej priliki namerava izvesti, dobi vsak udeleženec pred odhodom, oz. se bo pravočasno sporočilo. Prijave sprejema tajnik Društva slovenskih obrtnikov g. Sink in pa združenje v novi pisarni pri „Jelenu“. Ugodnosti, ki jo nudi Zveza se poslužijo lahko vsakdo. Rok za prijave je do 1. oktobra.

Mizarske mojstre in pomočnike se vabi na risarski tečaj, kateri se prične 2. oktobra dopolne v prostorih tekstilne šole. Poučuje g. Kregar Ivan. Prijave se sprejemajo v pisarni združenja med uradnim urami. Vse drugo se dogovori s predavateljem ob začetku.

Radovljiško društvo slovenskih obrtnikov priredi v nedeljo 25. t. m. ob 3. uri popoldne v salonu restavracije Kunstelj obrtno zborovanje. Potrebno je, da se tega zborovanja udeležimo vsi, ki nam je na tem, da naši zastopniki morejo na merodajnih mestih zastaviti besedo za naše upravičene zahteve in da člani seznanimo s stanovskim položajem tudi izven svoje okolice. Tovariši, v nedeljo gremo z opoldanskim vlakom, ki odpelje iz Kranja ob 12.49.

Kmetijstvo

SLINAVKA IN PARKLJEVKA

(Apthae epizooticae)

je izvanredno lahko nalezljiva kužna bolezen. Največkrat in najhitreje napade govedo, sicer pa tudi vse druge domače in divje parkljarje, kakor ovce, krave, svinje, jelene, srne itd.

Povzročitelj bolezni še ni natančno poznan. Znano pa je, da tiči v slinah in v tekočini mehurčkov in da vsi s slino in navedeno tekočino mehurčkov onemirjeni predmeti (hrana, pašna, ceste, voda, obleka, obuvala itd.), pa tudi mleko bolnih živali, ravnotako lahko bolezen prenašajo kakor obolele živali same.

Od časa, ko se je žival okužila, pa do prvih znakov bolezni poteka 2—7. v izjemnih slučajih tudi 14 dni.

Večkrat se okužijo tudi ljudje, posebno z uživanjem okuženega mleka, pa tudi s slinami bolne živine. Za dojenčke je ta bolezen celo smrtno nevarna.

Ta bolezen se pojavlja v dveh oblikah in sicer kot slinavka na goben ali kot parkljevka na parkljih, pri govedu navadno v obeh oblikah, pri ovcah, kozah in prašičih pa v pretežno večini samo na parkljih.

Slinavka se prične s tem, da živali nehajo jesti in prežvekovati, so otožne, imajo mrzlico, iz gobca pa se jim prične cediti slina. Pri tem

se opazja, da živali pogostoma odpirajo gobce in glasno cmokajo, kar nas največkrat opozori na bolezen. Živina med tem vidno hujša. Čez dva do tri dni se napravi, različno po slučajih, na brezobnem robu gornje čeljusti ali dlesni, na jeziku vodeči mehurčki, oziroma večji mehurji na sluznici, ki je vroča in zardela. Po preteku 24 ur počijo ti mehurčki in na površini ostanejo živordeče sveže, plitve in boleče rane s razdrapanimi robovi, ki se pa kmalu pokrijejo s rjavimi krastami, če se ne stvorijo v umazana gnojna ulesa. Rane se slednjič zacelijo v bledorjave brazgotine, ki ostanejo še dolgo časa vidne. Pri kravah in ovcah nastanejo opisani izpuščaji tudi na vimenu, posebno na sescih in neredko tudi na srnčici.

Skoro obenem z izpuščajem na gobcu zateče koža, posebno pri težkih živalih, med parklji in nad njimi, postane zelo občutljiva, rdeča in vroča. Radi bolečin se prestopajo živali z ene noge na drugo, mencajo ali pa hodijo trdo in zvezano (na kratko), veliko ležijo in le težko vstajajo. Kmalu se pokažejo tudi na oboleli koži podobni mehurčki, kakor na sluznici v gobcu. Ti se hitro izpremenijo v rane, ki so pokrite s rjavimi krastami. Pri prašičih se razširi vnetje pogosto od parkljev čez bincelj, večkrat se parklji celo radi odločijo oziroma sezujejo.

Slinavka zase navadno ni nevarna bolezen, govedo jo preboli v 2—3 tednih, vendar pri naša živinorejcem obilo škoda: mleko bolnih krav je neužitno in škodljivo (uživa se lahko samo dobro prekuhanano), že pitana živina zelo hujša in šepavi voli niso uporabni za delo. K slinavki pa se pridružijo večkrat tudi druge bolezni n. pr. pogubonosa pljučnica, pri sesajočih teletih ludo vnetje črevesja itd. Posledica zanemarjene parkljevke je močno gnojenje in celo odpad parkljev.

Živali, ki so slinavko enkrat prebolele, redkokdaj ponovno obole (vsaj za leto), zato se govedo v močno okuženih krajih umetno okuži, da vsa živina tistega kraja bolezen hitro preboli in se sicer potrebna zapora krav lahko prej opusti.

Zdravila zoper okužbo ni in je zatorej potrebno, da se v vsakem slučaju razkužba čim temeljiteje izvede in zaukazane veterinarsko-redarstvene odredbe strogo izvršujejo.

Na slinavki obolelim živalim naj se poklada mehka, zelena krma, drobno seno, ne pa trda, ostra krma, katere ne morejo prežvekovati. Pogosto naj se jim daje čista, sveža voda, da si tako izpirajo boleč gobec. Teletom se daje prekuhan mleko.

Pri parkljevki naj se dolnji del noge in parklje pogosto izpira z razkužljivimi tekočinami (5% kreolin, 5% lizol) gnoječe rane naj se posipajo s galunom. Predvsem pa je skrbeti, da taka živina stoji na mehkem in suhem in se le malo giblje. (Dolje.)

TRZNO POROČILO.

Pšenica. Pridelek v naši državi je sijajen, kakor še zadnjih deset let ni bil. Ogromne množine se izvažajo v inozemstvo, tako da lahko računamo, da bodo spomladni cene pšenice in moki zopet znatno višje.

Na Gorenjskem notira pšenica 195.— do 200.— din za 100 kg; pšenična moka od din 500.— do 540.— za 100 kg.

Koruza. Stara notira din 180.— za 100 kg, vendar je blaga zelo malo, povečini že razprodano.

Krompir. Skoraj po vsej državi je pridelek dober, ampak je kvalitativno najboljši v Sloveniji. Na Gorenjskem je krompir zelo lep in se dnevno naklada v velikih množinah. Samo zadruga naklada te dni 30 vagonov krompirja. Fižol: Pridelek je večji, kakor se je prvotno računalo, toda je kvalitativno zelo slab. Izvoz je zelo slab, ker Italija in Francija še nista izdali uvoznega dovoljenja. Po mandatu je nekoliko povpraševanja, za ribičana pa ni nobenega zanimanja.

Zelje: Kvaliteta je dobra. Cene so nizke, vendar vsled pretoplega vremena zelje trenutno ni sposobno za transport.

Š a h

Preteklo šahovsko sezono je kranjski šahovski klub zaključil kakor vedno, s turnirjem za prvenstvo Kranja. Iz prejšnjih turnirjev so se za ta turnir kvalificirali sledeči igralci: Martelanc, Vidrgar, Jonke, Berčič, Singer, Prah L., Rutar, Engelman, ing. Povoden, Košar, ing. Skopal, Prah A., Vinko in Franko. Od prvenstvenega turnirja pa so odstopili: Franko, Vinko in Prah A. Po hudi medsebojni borbi je prepričevalno zmagal ing. Povoden Vili z 10 1/2 točkami in tako postal prvak Kranja za leto 1938. Zmago je popolnoma zaslužil saj je od 11 dosegljivih točk oddal samo 1 remi. Nato mu sledita favorita Martelanc z 9 in Singer z 8 1/2 točkami. Četrto mesto je zasedel Vidrgar z 7 1/2 točkami, peto Košar z 6 1/2 točkami, šesto Engelman z 5 1/2 točkami, dočim so ostali imeli slabše rezultate.

Letošnjo sezono bo otvoril klub v torek, dne 27. t. m. ob pol 9. uri v lovski sobi hotela Starša pošta s članskim sestankom, na katerega se vabijo vsi člani Eube in prijatelji šahovske igre. Igralni večeri bodo vsak torek in petek od 8. ure dalje v klubovem lokalu.

Tajništvo kluba.

V kratkem se bo pričel v Stražišču pri Kranju, šahovski turnir za prvenstvo Stražišča. Prijave s prijavnino din 10 sprejema tov. Mirko Berčič Stražišče 250, do 27. septembra na kar bodo vsi prijavitelji objavljeni v časopisih. Turnir se bo pod vodstvom g. Ivana Omana začel predvidoma v nedeljo 2. oktobra. Nadaljna pojasnila in nagrade bodo naknadno objavljene.

ŠPORT

V nedeljo, 25. septembra v Kranju prvenstveni nogometni tekmi

ob 14. uri Radovljica : Savica

ob 16. uri Kovinar : Kranj

Prihodnjo nedeljo bomo imeli v Kranju bogat nogometni spored in seveda tudi zanimiv, ker gre za „pike“. Kar štiri gorenjska nogometna moštva bodo tekmovala, prva dvojica za prvenstvo Gorenjske, druga za prvenstvo podzveze. Zanimanja za dvojni spored je seveda precej, tako pri sosedih v Stražišču, ki bodo polnoštevilno prisilili na igrišče, kakor tudi kranjskimi navijači, ki bodo prišli podpirati domače. Tekmi se vršita ob vsakem vremenu.

Berite in širite „Gorenjca“

Knjige, mape, bloke, albume, odjemalnice knjižice, kaširanje slik in zemljevidov, itd. izvršuje po izredno ugodnih cenah

Knjigoveznica
TISKOVNEGA DRUŠTVA
V KRANJU
(za farno cerkvijo)

Vsa dela se izdelujejo elegantno, trpežno in ceneno.

Javne knjižnice imajo popust!

Dežne in jesenske plašče, male plaščke na zalogi. Izdeluje po naročilu takoj

Justina Jakofčič — Kranj

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vljudno sporočam, da sem odprl 15. septembra na Vidovdanski cesti 11, v hiši g. Ljudevita Sirca poleg gimnazije povsem na novo moderno opremljeno slaščičarno. Solidno bom postregel s vsemi slakimi dobrotami.

Obenem sporočam, da bom imel začasno še mojo dosedanja slaščičarno, Jenkova ul. 6. Najvljudneje se priporočam za cenj. obisk z odličnim spoštovanjem.

Peter Faletič
slaščičar.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0-50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Dva dvosobna stanovanja s kopalnico in priključki se takoj oddata. Naslov v upravi.

Opravo za specerijsko trgovino ugodno prodaja Ivan Rekar, Kranj.

Lepa hiša v Stražišču ob glavni cesti na prodaj. Pripravna za vsako obrt. Lovro Rebolj, Kranj.

Spoštovanemu občinstvu sporočam, da sem nabavil novo motorno žago za žaganje drv ter prošim, da me v slučaju potrebe obvestite. Se priporoča Andrej Kozelj, Primskovo 159, v bližini trgovine Sulcer.

Gg. stavbenike in vse one, ki zidajo, vljudno obveščamo, da so Bohrove opekarne že pričele z obratovanjem ter smo spet v položaju, da vas s strošno opeko lahko takoj postrežemo. Kovina, Kranj.

Lepo enosobno stanovanje s kuhinjo se odda v Orehovljah št. 8 pri Britofu, Vseitev lahko takoj.

V bližini Kranja se odda dvosobno stanovanje ter kuhinja. Naslov v upravi.

Sprejememo dva praktikanta 14 do 16 let stara. Nudi se prilika izobrazbe v zadrugi stroki in sicer v trgovini in pisarni. Po dovršeni praksi je možna stalna zaposlitev, ako je marljiv in pošten. Hrana zastoj, stanovanje si mora plačati sam. Kmečki fantje, ki so dovršili vsaj dve gimnaziji ali meščanski šoli naj pošljejo pismene ponudbe na Gorenjsko kmetijsko zadrugo, Kranj.

Preklie. Podpisana Štupar Ana preključem, kar sem govorila o Veroniki Pavci ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Klanc Štupar Ana.

Pošteno dekle, vajeno pranja se sprejme. Istotam tudi učenka za kuhinjo. Naslov v upravi.

Stara vrata, okna, zasteklene stene, omare, prodajo po izredno nizkih cenah: P. Majdič „Merkur“ — Kranj.

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani - Frankopanska ulica 11.

Fotografirat na dom

brez poviška cene pride

FOTO JUG, - KRANJ

POZOR!

Ročno delo!

Pred nakupom jesenskih čevljev ne pozabite si ogledati mojo veliko zalogo novih vzorcev damskih, moških in otroških čevljev, katere Vam nudim po zelo ugodnih cenah.

Za cenjeni obisk se priporoča

Andrej Černilec

trgovina s čevlji

Kranj, Prešernova 8

Za ženine! Za neveste!

Ure, zlatnina, in druga darila pri Rangusu v Kranju se bodo dobila!

B. RANGUS
zlatar in sodni cenilec v Kranju

Zlato in srebro kupujem po najvišji dnevni ceni!

